

POEZIJA

Milan Jesih *Tihotine*

* * *

Je jug; so svetli hrami tujih ver;
 silno dišijo, v cvetu so, oranže,
 nekoč; in je pomlad tako zvečer,
 na nebu zvezde, s časom še najmanjše,

nekoč, in, hkrati, miza javorova
 nasred prostrane sobe s hlebom kruha,
 ki ga spomin uslika vselej znova;
 in zmaj iz bajke je, da ogenj puha,

ta čas, nekoč; in glas, ki tiho kliče
 s samotnih potov večnosti nas žive
 med še rojene ne in že mrlične;
 in jadro belo sred zorane njive

na plovbo se napne; in se beseda,
 nekoč tjavdan bziknjena v plitki šali,
 obrne, zdaj nekoč, v brezmer pogleda,
 kakor na prav, in, zdaj, utone v dalji.

S00001115

* * *

Zblojeni čas je zgodnjega aprila:
 slankasti jug, mladostni moj tovariš,
 ki v igri, lumpež, dvigaš mamam krila
 in me strašiš, ko s polknom kdaj udariš,

in kjantarica, ljubica okrogla,
 davi sta iz krčme me domov podprla –
 če z umom še kolena bi onemogla
 in da je rajša pesem šla iz grla.

Na mostu smo zastali. Srebrnina
 negibna se bleščala je na reki.
 Zanosa sem bil bolj pijan kot vina.
 Na delo so hodili prvi peki,

čez nebes plavali oblački lahni
 in tih, mameč neglas je z brega rasel.
 "Ne umrje se nikdar," sem odmahnil
 in še zadnji goltljaj pretočil vase.

* * *

Pred hišo jablana je razcvetena
košatila se v zadnjih dneh aprila,
in z lepim, težkim altom pela žena,
pri tem, ko je marjetice sadila;

in se rdečili sveža kri na tnalu
in uvenela roža petelina,
in potlej se je večerilo kmalu,
posedla in molila je družina.

»Noč je vse krajši,« oča so menili;
»poslej jo bomo vsaj v celem prespali.
Jutri pak še bo z nami: pri kosili.« —

Za mizo so nasmehnili se šali. —
Z mrakotom hlad se spustil je v vrtove.
Kdaj, s kljuni v perju, so že spale vdove.

* * *

Zamišljam si jo: da je v hiši sama
in da ji za hrbtom čemerni dan je
že skoraj utemnel in da z rokama
si gre v lase, odgnat nenujne sanje –

saj kretnje so lenobne in počasne,
četudi, ne zavzeto, nekaj išče ...
vžigalice!, vžigalico uprasne
in ogenj suh obliže si ležišče –,

o, naj ti zmeraj bo povsod ogreto!
o, Bog te živi! ... in je usahnila
podoba ljuba in neznano leto
mladosti nespoznane, prah iz ila.

Pred oknom veje slive v večereči
prauri zmešan veter niha;
me zebe, treba si bo kaj obleči
in treba bo zdržati brez zavzdiha.

* * *

Mimo kozolca kolovoz, počasi
 opleta pred gnojnjakom kljusa stara;
 odblesk zatona lije se po vasi,
 se lije med nebesnega požara;

v najbližji hiši v uri nenaviti
 je pajek samonog za mašinista;
 čas kar stoji in se uči zgolj biti;
 preprih lahno po pratiki polista;

penati spijo; prašni bogek drema;
 in maček prede, v gorko klobko zvit
 – daljave morske, to je druga tema,
 in v belem fant, s puško spehan pred zid –.

Ko Pegazov brat pod napušč zavije,
 se globus spet, brez sunka, zarotira,
 tihoto spara zvon avemarije,
 in je zgolj slika zgodnjega večera.

* * *

Pozdravljen, eksterier: razpotje, pil,
vrabčji cvrkut, vonj zemlje prebujene,
cvetlice: sled plesnih stopinjic vil
(rojaštvo spoštovano moje žene),

pozdravljena, ti hišica v pobočju
in stavec, ki sediš pred njo dremav:
objesten pobič zdaj si z bičem počil
nad skobca, ki je dno neba zastal,

pozdravljen, stari moj tovariš veter,
ki se prekopicuješ razigran,
pozdravljene vse pesmi nezapete,
pozdravljen zgodnji poznomarčni dan,

pozdravljen jaz, ki naokrog postavam,
v ocvirek ila ugneten duša,
iz upanja, ki ga živi pozaba —
pozdravljeno vse ljubo, kar zapuščam.

* * *

Z natrgane obzornice ščip plove
 in reka se srebrnata svetlika;
 hlad veje blag čez predmestne vrtove
 – je ta hip to in je od vselej slika –,

in ti stojiš pri oknu, kot bila
 poklicana z najvišjega bi mesta,
 da s silo žalosti na dnu srca,
 ki zanjo ti in nekaj Bog zgolj vesta,

bi pričevala o človeški duši
 – ljubezen, upanje, milost spominov –,
 in s solzo, ki je čas ne bo posušil,
 ko peče z vseh stočenih solz grenčino.

Ko zdaj odkimaš, trudna nemoči,
 nositi, kar te tre tegob v presili
 – pa mesec: trd kot iz ledu stoji –,
 je, kot bi vsi mi drugi 'Ne' zavpili.

* * *

Zrela jesen je; deštva se spominja
 sleherni vdih in zamižljaj;
 kot da bi šel po davnih ur stopinjah
 – ob progi, k vrbam in čez most nazaj –

in v srcu bi tedanjih dobrih ver
 telo neustriženo pričakovanje ...
 da v bakru sije z neba predvečer
 in bitje zemlja se ravna na spanje,

omamljena od vonjev s požigišč –
 Nobene naglice; vetra se v lica
 niti ne čuti, le kak mrtev list
 kdaj vztrepeta, preden se po stopnicah

zračnatih k tlom spusti v grenko trohnenje –
 O, to tišino prepoznal bi gluhi!,
 njen pisk neodjenljivi zasajen je
 v spomina teščega ugasli kruh.

* * *

Mirno je, slavnostno, trave stojijo
 v nebo večerno, vseh tišin zvonjenje
 ne zmakne časa ne v alegorijo
 ne v himnično vznesenost, ozemljen je

z grenčino dimov z njivskih požigišč,
 ki zrak jo vdilj predeva po pejsažu;
 uvel je bakrnat zatona blišč,
 a bo suh molk daljav praznoto stražil.

Vse bitje se smehlja in pritrjuje,
 ničesar za dolg dolg hip ne umeče,
 mlinci besed okušajo se tuje,
 ki jezik jih avtistični blebeče

sam vase, nem, negiben v tesnih ustih,
 omotica v sencih še globlje vabi ...
 Potem spet hodim po jeseni pusti,
 in sproti vsak pogled zročim pozabi.